

Téma: **Určování dřevokazných hub**

Cíl: na základě práce s jednoduchým určovacím klíčem poznat základní druhy dřevokazných hub - ekologicky významnou skupinu dekompozitoru.

Pomůcky: plodnice dřevokazných hub, atlasy a klíče k určování, lupa, podložní a krycí sklíčka, streoskopický mikroskop, nůž, žiletky.

Metodické poznámky:

V přírodě se dřevokazné houby podílejí na rozkladu dřeva - trouchnivění, hniloba dřeva. Z ekologického hlediska je řadíme do skupiny dekompozitoru, reducentů, kteří se významným způsobem podílejí na rozkladu odumřelých dřevin (saprophyti). Z hospodářského hlediska mohou také škodit znehodnocováním dřevní hmoty (saproparaziti). Pro určení rodu a druhu dřevokazných hub je důležitá zejména plodnice.

Zjednodušený klíč k určení vybraných druhů dřevokazných hub:

- 1a** Houby působící hnilobu dřeva především jehličnatých dřevin2
- b** Houby působící hnilobu dřeva především listnatých dřevin.....11
(Některé dřevokazné houby napadají jehličnaté i listnaté dřeviny. Pokud se nedaří určení houby podle 1a, vyzkoušejte ještě 1b a naopak)
- 2a** Plodnice víceleté, tvrdé, každoročně přirůstající..... 8
- b** Plodnice jednoleté, většinou měkké, které se každý rok obnovují..... 3
- 3a** Plodnice jsou tenké, rozlité nebo polorozlité, s malými klobouky naspodu hladké, při poranění krvavě červenají..... **pevník krvavějící** (Stereum sanguinolentum)
- b** Naspodu klobouku jsou lupeny nebo rourky a póry.....4
- 4a** Plodnice mají rozlišený třen a klobouk s lupeny naspodu..... 5
- b** plodnice nemají rozlišený třen a klobouk, na spodní straně klobouku póry..... 6
- 5a** Klobouk je pokryt hnědými až červenohnědými šupinami, lupeny jsou bělavé až masově červené.....**václavka smrková** {Armillaria ostoyae }
- b** Klobouk je pokrytý odstálými rezavohnědými šupinami, lupeny jsou žlutavé až rezavě žlutavé.....**šupinovka kostrbatá** (Pholiota squarosa)
- 6a** Plodnice nevelké, bokem široce přirostlé, křídově bílé, trpká chuť dužniny.....
..... **bělochoroš hořký** (Posiastiptica)
- b** Plodnice velké polokruhovitě až vějířovité, nápadně barevné.....7
- 7a** Plodnice žlutohnědé až rezavohnědé, na povrchu jemně plstnaté, se žlutavým růstovým okrajem, po dotyku se zbarvují dohněda...**hnědák Schweinitzův** (Phaeolus schweinitzii)

- b** Plodnice sírově žluté až žlutooranžové, vyskytují se v horách nad 1 000 m.n.m.....
.....**sírovec horský** (Laetiponis montanns)
- 8a** Plodnice na povrchu klobouku jemně plstnaté nebo chlupaté, bez výrazněji zbarveného okraje 9
- b** Plodnice víceméně s hladkým povrchem klobouku a většinou s odlišně zbarveným okrajem..... 10
- 9a** Plodnice s drobnými okrouhlými póry pod kloboukem, v mládí na povrchu jemně sametové**ohňovec Hartigův** (Phellinus hartigii)
- b** Plodnice s většími nepravidelnými póry pod kloboukem, v mládí na povrchu srstnaté, později lysé..... **ohňovec borový** (Phellinuspinii)
- 10a** Plodnice s drobnými póry, na povrchu koncentricky pásované, červenohnědé až šedočerné, většinou s nápadně běložlutým okrajem
.....**troudňatec pásovaný** (Fomitopsispinicola)
- b** Plodnice s dosti velkými póry, na povrchu koncentricky rýhované, čokoládově hnědé, se světlejším okrajem **kořenovník vrstevnatý** (Heetrobasion annosiim)
- 11a** Plodnice rostou na bázi kmenů, kořenech nebo kořenových náběžích dubů, jsou polokruhovitě, rezavohnědé s nažloutlým okrajem klobouku, často s nápadnými kapkami.....**rezavec kořenový** (Inonotus dryadeus)
- b** Plodnice se vyskytují především na kmenech, popř. na silných větvích 12
- 12a** Plodnice jednoleté, na řezu v dužnině po stlačení prstem vzniká důlek 13
- b** Plodnice víceleté, na řezu v dužnině po stlačení prstem nevzniká důlek 16
- 13a** Dužnina plodnice je na řezu žlutavě rezavohnědá ...- 14
- b** Dužnina plodnice je na řezu bílá nebo bělavá.....15
- 14a** Na kmenech nebo silných větví živých jabloní, ořešáků, moruší nebo jasanů, uvnitř plodnice není zrnité jádro **rezavec štětinatý** (Inonotus hspidus)
- b** Na kmenech nebo silných větví dubů, uvnitř plodnice je zrnité jádro
.....**rezavec kmenový** (Inonotusdryophylus)
- 15a** Plodnice okrouhlé ke kmenu stopkovitě zúžené, bělavé až světle hnědavé barvy; na povrchu klobouků je tenká papírová blanka, která stárnutím plodnice rozpraskává..... **březovník obecný** (Piptoponis betulinus)
- b** Plodnice tvoří trsy dosti tenkých, široce přirostlých klobouků; povrch je žlutohnědý, spodní strana sírově žlutá**sírovec žlutooranžový** (Laetiponissiilphureus)
- 16a** Plodnice zpravidla polokruhovitě, dužnina oříškově hnědá; na svrchní straně klobouků bývá poprašek kakaově hnědých výtrusů
.....**lesklorkorka plochá** (Ganoderma applancitum)

- b** Plodnice kopytovité s odlišně zbarvenou dužninou; výtrusný prach bílý..... 17
- 17a** Plodnice mají uvnitř, v místě přirůstání k dřevu zrnité jádro; na povrchu klobouku je tenká šedočerná kůra.....**troudušník kopytovitý** (Fomes fomentarius)
- b** Plodnice nemají uvnitř zrnité jádro a na povrchu nemají kůru18
- 18a** Dužnina plodnice uvnitř rezavohnědá.....
.....**ohňovec statný** (Phellimis robustus)
- b** Dužnina plodnice uvnitř sytě tabákově hnědá
.....**ohňovec obecný** (Phellimis igniarius)

(M. Švecová 1998)